

(המשך מעמוד 53)

מיליון דולר טבין ותקלין. הוצאותיה היו 481 מיליון דולר. שהן בחלקן הוצאות ב- שקלים. שערבבו דרך "תרגומן" לדולרים לתוך דיסה אחת עם ההוצאות הדולריות האמיתיות. לפי זה יש לנו כ-32 מיליון דולר הפסד.

כ-100 מיליון דולר. המופיעים בהוצאות. הן למעשה הוצאות בשקלים. החשבון הוא שהשכר המשולם בשקלים לעובדים ב- ארץ. וחלק משכרם של צוותי-האוויר. מסת- כם בכ-80 מיליון דולר מתורגמים. ועוד 20 מיליון דולר מן הסוג הזה שולם לספי- קים, בנקים וכו'.

כנאף מתכבד שההוצאות בדרך-היום שחם דולרים כאמת, נסתכמו בכ-381 מיליון דולר. פירוש הדבר ש"אדע"ל הכניסה בשנה זו 86 מיליון דולר רווח נקי לאוצר ה- מדינה, הרעב דווקא לסוג זה של דולרים, ואין לו כלל מה לעשות עם אותו סוג דולרים שמקורם ב- תרגום השקל לדולר וזו באמצעים של יבוא שירותים לשמן, דוגמת טיסות "אדע"ל."

ומניין נובעים ההפסדים? ההפסדים נר- בעים מזה 68 מיליון דולר, שבשמה המיקצועית נקראים "הערך המוסף הדול- רי של החברה". שבמיקרה של אל-על חיובי לכל הדעות. אינו מספיק כדי לכסות את כל הוצאותיה בשקלים. אם אל-על היתה מקבלת 47% יותר שקלים בעד ה- דולרים שלה ממה שהיא מקבלת היום, כלומר, כ-44 שקל לדולר במקום 30 שקל לדולר. היו ההפסדים שלה נעלמים כלא היו. האם מוצדק לתת לאל-על סיבסוד כ- גובה של 47% מהערך המוסף הדולרי שלה?

"אל-על"

בן חורג?

"אדע"ל" אינה היחידה שאינה מ- סוגלת לכסות את הוצאותיה ב- שקלים על-ידי רווחיה בדולרים. למעשה, כל החברות המייצאות במדינת ישראל אי- נן מסוגלות לעשות זאת. בגלל שער ה- חליפין הרשמי שהוא נמוך מדי עבורן. ל- כולן יש הפסדים מן הסוג של הפסדי אל-על. דבר זה ידוע היטב בציבור. ידוע שהייצוא מסובסד סיבסוד כבד, ויש כאלה שמייחסים לזה אפילו את האינפלציה. בטענה שסכומי שקלים עצומים מוזרמים אל החב- רות המייצאות כשער חליפין מוגדל עבור רווחיהן הדולריים.

גובה הסיבסוד היציא לגבי כל המשק הוא בין 40 ו-50 אחוזים כממוצע מערך המוסף הדולרי של החברה. לדוגמה, ל-חברה מר- ויחה 10 מיליון דולר רווח נקי, היא מקבלת "במתנה" שקלים בערך של 4 מיליון דולר, לעומת חלקם אף בדולרים. צרכי "אדע"ל כהחלט לא עולים מעל לסיבסוד המקובל במשק. המסקנה היא, שאם יש לסגור את "אדע"ל כגלל ההפסדים שלה, אזי יש לסגור את כל ענף הייצוא במשק.

ב-1981 העניק בנקישראל 6.6 מיליארד שקלים הלוואות ייצוא בריבית נומינלית של 47% (במקום 147% ריבית בשוק). פירוש הדבר, שהייצואנים סובסדו בכל הסכום בגובה של 6.6 מיליארד שקלים. הלוואות הדולריות נסתכמו ב-1.7 מיליארד דולר, כאשר הריבית היתה נמו- כה בכ-5% מן הריבית בשוק. כלומר, עוד 85 מיליון דולר סיבסוד. והפעם בדולרים. גובה הסיבסוד באמצעות ביטוח שער ש- מקורו במישרד-האוצר. אינו ידוע.

מתנות אלה לייצואנים מסתכמות בערך דולרי בכ-500-600 מיליון דולר. כ-10% מסך כל ההכנסות הברטור (בניגוד לערך המוסף) שלנו מן הייצוא באותה השנה. הוא "אדע"ל היתה מסובסדת בגובה זה, כלומר, ב-45 מיליון דולרים, שהם 10% מהכנסותיה, אז היא היתה יכולה להשתכח כרווח שה 13 מיליון דולר במקום ההפסדים של 32 מיליוני הדולרים שבמאזנה.

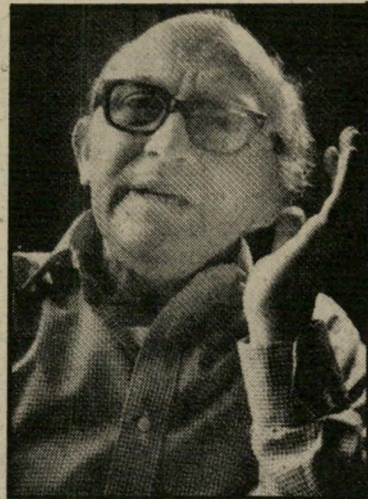
האם במשק כמו שלנו יכול מישוהו ל- עון ברצינות שיש בסיס כלכלי לסגירת אל-על? ישנה השוכה דא פחות: היכן הם כלכלני ההסתדרות? מדוע המשתפת ההסתדרות, ופקודה עם הממשלה וההנהלה, ומקבלת את הפיצוץ כאינו פיצורי עובדים ו- הורדת השכר הם שייצאו את "אד- ע"ל" מהמסידה?

שידור

צ'לין

הגרפופילמויה חוגגת

● לבימאת נכי אדם, על סירטה לגעת באש, שהיה ניסיון רדוד להציג לפני צופי-הטלוויזיה את עולמו של הסופר ה- מעולה אהרון אפדלד. אלא שבמקום להציג סופר מהשורה הראשונה של הספ- רות הישראלית. דומה היה כי הסרטון לגעת באש הוא ראשיתה של מוימה ש- הוקדחה בחדרי הטלוויזיה להשניא את הספרות הישראלית על צופי הטלוויזיה. סרט זה היה בבחינת חזרה על חומרים שואניים (מלשון שואה) שכבר מוצו בע- בר עד תום. אחד משיאי השואנות היה בגיסיון להמחיש את נושא "רכבות המוות."

סופר אפדלד חיומה להשניא

כאשר בתמונה ניתן היה לאבחן את סמל "רכבת ישראל". אין ספק כי לבימאת חסרה היכולת ל- התמודד בצורת אמצעים פילמאיים עם נושאי כתיבתו של אפדלד. מה עוד ש- בקטעים שבהם נראה הסופר כשהוא מדבר אל תלמידיו שבאוניברסיטת באר-שבע. הזיקה אדם לסופר ולתדמיתו. שהרי הרצ- אתו נראתה כהרצאה לפני כיתה אינפני- טילית. סרטון מרדים ומשמעם זה מעיד על העובדה שהבימאת מייצגת דור חדש של גרפופילמניה (גרפומניה פילמאית) ה- צומח בשנים האחרונות במיסדרונות בנייני- הטלוויזיה. בלא ניצוץ של כישרון יוצר.

חוסר-אזנים

● למנהלה-טלוויזיה טוביה סער, שלא השכיל להנהיג את ספינת-הטלוויזיה עם היוודע אסון צור ויוסיהאבל הלאומי שנקבע בעקבותיו. כשינוי תוכנית-הטלווי- זיה במחצית השבוע הוכיח סער חוסר-אז- נים מדהים לגבי הטיפול בנושאים אגלה. חוסר-האזנים הגיע לשיאו בהבאת סירטו של הבימאי רו"ר פרלוב, בינה, סרטי ארכיון שהוקרו בעבר. הדבר הביא את פרלוב להביע את מחאתו במכתב למערכת הארץ. ובה כתב. בין השאר: "לא הייתי רוצה כל חלק במאמץ הרשמי המוכוון מגבוה לנצל סרטים. ואולי גם את אבליה של מישפחה ישראלית. כדי לחפות על רג- שיהאשמה של אלה אשר סיבכו את כולם במילחמת-לבנון. על כל קורבנותיה הנר- ראים...". נוסף על הקרנת בינה, במסגרת שלא במקומה. הגדיל סער עשות כאשר מתח את יוסיהאבל הלאומי כימעט ליממה שלמה. הביא ארבים מעובדי הטלוויזיה לשקול רכישת שעון למנהלם. כדי שבאי- סונות-העתיד יידע לדייק במשכו של יום- אבל לאומי.

מאחרי הקלעים

התיחקור

אחרי תום מילחמת יום-הכיפורים הטיל מנהלה-טלוויזיה דאז. ארנזון צוקרמן, על סדרם פתאך לחקור את עבודת ה- טלוויזיה באותה מילחמה. במשך חודשים ארוכים תיחקר ותישאל פתאל את כתבי הטלוויזיה ועובדיה על דרך עבודתם בהי- לך המלחמה. ולבסוף פירסם חוברת ש- פירטה את לקחי הטלוויזיה הישראלית ב- מילחמת יום-הכיפורים.

אייכמן בשאתילא

הרגע המדהים והמוזעזע ביותר במהלך דיוניה של הוועדה הממלכתית לחקר הטבח בבנירות לא התרחש באולם בניין פאפיק, שם מתנהלות ישיבותיה. רגע זה התרחש בבניין הטלוויזיה. כאשר הגיעו חברי הוועדה לצפות בכמה מסרטי- הטלוויזיה שהתייחסו לטבח בבנירות.

באחת ההפסקות בין הסרטים. שהוקרנו על שולחן-עריכה. נכנס לחדר-ההקרנה מנכ"ל רשות-השידור יוסף לפיד בלוויית היועץ המישפטי של הרשות. נתן כהן. לפיד פנה אל שלושת חברי הוועדה ואמר להם: "למען ההיסטוריה אני מבקש שתשקלו שנית את בקשת הטלוויזיה לצלם את הדיונים הפתוחים של ועדת- החקירה. ומי שצילמו למען ההיסטוריה את ישיבות מישפטי-אייכמן. אנא תאפשרו לנו לצלם את המעמד הזה!"

תגובתם של שלושת חברי-הוועדה היתה הלם. יו"ר הוועדה. נשיא בית- המישפטי-העליון יצחק כהן. התכווץ על כיסאו. השופט אהרון ברק פנה מבטו לעבר מזכיר ועדת-החקירה. השופט דויד ברטוב. השלישי שבין חברי ועדת- החקירה. אלוף (מיל') יונה אפרת. הודקף. הביע תמיהתו על ההשוואה. חברי הוועדה החליטו בו במקום למנוע את הכנסת מצלמות-הטלוויזיה לאולם ועדת-החקירה. למרות שרק דקות מעטות קודם לכן, נרמו על-ידי אחד מאנשי צוות עובדי-הוועדה כי יש בכוננתם של חברי הוועדה לאפשר צילום חלק מהעדר- יות.

כאשר נשאל לפיד על אירוע זה. הגיב: "כשעשיתי את ההשוואה אמרתי 'באלף אלפי הבדלות' בין משפט אייכמן ובין ועדת-החקירה הנוכחית!"

בימים אלה החל היועץ למנכ"ל רשות- השידור. נקרימזון רוגל, להפיץ שאלון בין כתבי הטלוויזיה ועובדיה. שפעלו ב- מילחמת-הלבנון. עם קיבוץ השאלונים ו- קיבוץ החומר. ייפרסם רוגל חוברת שתס- כם את תיחקורה. ותציג את לקחי רשות- השידור. אופן פעולתה ודיווחה ממילחמת- הלבנון.

למי צעזעורים

הצורך במישרד-טלוויזיה בערבית יהיו. בעבר הרחוק, אחת העילות העיקריות ש- הביאו את הממשלה להכריע בעד פתיחת שידורי-טלוויזיה במדינת-ישראל. טענת- הייסוד היתה שעל הטלוויזיה הישראלית בערבית לשמש מכשיר תעמולתי כלפי ה- ערבים במדינות השכנות. בדומה לתחנות- הטלוויזיה האחרות במרחב. שהשפיעו על תושבי ישראל. בעיקר בתקופה שקדמה למילחמת ששת-הימים.

קהל-המטרה של הטלוויזיה הישראלית בערבית הוא עניין השנוי במחלוקת בינה ובין הטלוויזיה הישראלית בעברית. מאז ימי היווסדה של הטלוויזיה.

באחרונה, מאז נטל לירי יוסף בראל את ניהולה של התחנה בערבית. דומה כי השתנתה המדיניות של תחנה זו. ושידוריה החלו להיות מופנים לעבר קהל-המטרה הישראלי. הדובר ערבית. דבר זה ניתן לחוש באמצעות לוח-המישורים של ה- תחנה. שהגדיל את שידור הסרטים הקנו- יים (המיועדים לאוכלוסיה מקומית. יהודית

מיכאל גורן חיון שכזה

וערבית). ותחת סירטי-תעמולה התחיל ל- הקרין סרטים תיעודיים. שנועדו לאוכלו- סייית-צפי של ישראל והשטחים הכבושים בלבד.

השינוי הנוחל וההדרגתי של הטלוויזיה הישראלית בערבית הביא לראשיתה של עימות קשה בינה ובין התחנה גותנית- השירותים. התחנה בעברית. ובקרוב צפוי יים עימותים חריפים בין מנהלה-טלוויזיה בערבית. טוביה סער, לבין מנהלה ה- ערבי. יוסף בראל.

אדם לכל המיכרזים

צכי גורן הוא אחד המוכשרים שבקרב

עובדי הטלוויזיה הישראלית. הוא שימש בעבר בתפקידים שונים במחלקת הסרטים הקנויים. בשידורי תרבות. ככתב בבריטניה וכאיש מחלקת-החדשות. בשנה האחרונה היה גורן האיש הפעיל ביותר בוועד עובדי- הפקה-החדשות של הטלוויזיה. בייחוד במשא- המתן המייגע שניהל ועד זה עם הנהלת רשות-השידור על אופי המיכרזים של ה- רשות ושאר נושאים שנויים במחלוקת.

רק באחרונה פרש גורן מפעילותו במי- שרת ועד-העובדים של הטלוויזיה ושב ל- תחביבו הישן: הצגת מועמדותו לכל מי- כרו אפשרי בבניין הטלוויזיה. זו הסיבה לכך שגורן מצא את עצמו, כמועמד-יחיד, במיכרז למינוי מנהל חטיבת-החדשות. מי- כרו שאי-שיתקשרות ותיקים כיעקוב אחימאיר ויאיר אלוני לא היו מוכנים להציג בו את מועמדותם. ואפילו עורך- מבט, יאיר שמרון, שלטש עיניו לתפקיד. לא היה מוכן לכך.

במקביל, מחלבט גורן אם להציג את מר- עמדותו לשני מיכרזים העומדים להיפתח בקרוב בטלוויזיה: האחד למישרת מנהל מחלקת הסרטים הדוקומנטריים. במקומו של יאיר אלוני, שהתפטר מהתפקיד זה. והשני למישרת מנהל-ההדרכה של רשות- השידור. העומד להיות מוצג בקרוב.

כאשר הסתובב גורן בימים האחרונים ב- מסדרונות בניין-הטלוויזיה. כינהו אחד מידידיו "אדם לכל המיכרזים". כינוי ש- העלה חיון על שפתיו של גורן.

רדיו

החל"ת של פאר

לרגל מינויה כסגנית מפקד גלי צה"ל, קיבלה השדרנית הוותיקה עדינה פאר חופשה-ללא-תשלום לעוד שנה מרשות השידור. ששמחה להעניק לה חופשה זו. מה עוד, שבצמרת קול ישראל לא מצאו מיסגרת שידורית שבה ניתן היה לשלב את פאר.

יחד עם זאת מארגנים כמה מעמיתיה של פאר בקול ישראל מישאל בין אנשי קול-ישראל. הטלוויזיה וגלי-צה"ל. ב- מתח בקשים להשיב עמיתה בהווה ולשעבר על השאלה: "מדוע אתה לא סובל את עדנה פאר?"

פסקול

אוסקי ליקול ישראל

סרט שהכינה הטלוויזיה הקנדית על הפ- ליטים הפאלישים באתיופיה זכה בגינוי מצד נציגים ישראליים באירופה ובקנדה.

● הטלפונים העמוסים של קול ישראל במהלך מלחמת-הלבנון לא היו עמוסים רק בשל בקשות לדרישות-שלום ללוחמים ב- לבנון. אחת הסיבות לעומס היתה שהזמרת הוותיקה יפה ירקונני, טילפנה לעזרתי התוכניות המוסיקאליות. ושאלה: "מדוע אינכם משיעים את שירי י?" ● מסתמן בקרב הסדר בין קול ישראל והשדר ה- מעולה איכם אנסקי, בדבר העברתו של השדר מגלי צה"ל לקול ישראל. אם יגיע אנסקי להסדר הולם. הוא עשוי ב- קרוב להנחות את מישדר הבוקר הזה ב- מתכונת חדשה. שתגביר את ההאזנה ל- קול ישראל.